

Liberalismul

Nicolae-Emanuel Dobrei, Andreea Molocea¹

1. Dificultățile identificării unui nucleu dur al tradiției liberale

În 1859, John Stuart Mill publica *Despre libertate*, un text modest ca întindere, dar care rămâne după mai bine de un secol și jumătate una dintre formulările canonice ale gândirii liberale. Mill își propunea să rezolve problema libertății individuale prin intermediul unui „principiu foarte simplu”, și anume cel al vătămării. Acesta stipulează că „unicul scop care îi îndreptățește pe oameni, individual sau colectiv, la ingerințe în sfera libertății de acțiune a fiecăruia din ei este autoapărarea; unicul țel în care puterea se poate exercita, în mod legitim, asupra oricărui membru al societății civilizate, împotriva voinței sale, este acela de a împiedica vătămarea altora” (Mill, [1859] 1994, p. 17).

În ciuda aparentei simplități a principiului, timpul scurs de la apariția lucrării nu s-a dovedit suficient pentru clarificarea tuturor dilemelor ridicate de această formulă a libertății. Cum se poate măsura riscul de vătămare care să justifice restrângerea libertății? Înțelegem prin vătămare agresiunea directă sau orice acțiune care duce la o scădere de utilitate sau fericire?